

Bu nümunədə “much” sözünün yerinə “a lot of” ifadəsini işlətmək olar.

✓ Do you know many people ? Siz çox adam tanıyırsınız ?

Bu nümunədə “many” əvəzinə “a lot of” ifadəsini işlətmək olar.

➤ Do you know a lot of people ?

Yuxarıdakı nümunələrdən də görüldüyü kimi “much, many” sözləri inkar və sual cümlələrində işlədilmişdir.

➤ I don't go out much.

I don't go out a lot.

Bu cümlələrdə much və a lot Azərbaycan dilinə yalnız bir sözlə - çox sözü ilə tərcümə olunur.

Nəqli (təsdiq) cümlələrində a lot (of) daha çox işlədilir.

Much - İngilis danışmaq dilinin nəqli cümlələrində adət halını almamışdır, yəni işlədilmir.

➤ We spend a lot of money. We spend much money.

Biz çox pul xərclədik. Bu cümlədə çox sözü a lot of ilə ifadə olunub. İkinci cümləni müqayisə üçün vermişik, çünki yuxarıda qeyd edildiyi kimi much sözünü işlətmək danışmaq normasına uyğun deyildir.

➤ He goes out a lot. He goes out much.

O gəzməyə çox gedir. Burada da ikinci cümlədə verilmiş much sözünü işlətmək düzgün hal deyildir.

Nəqli cümlələrdə many sözünün işləndiyini görürük, ancaq a lot (of) ifadəsinin işlədilməsi ingilis dilində daha məqbul hesab edilir.

➤ A lot of people (many people) drive too fast.

Çox adam maşını yüksək sürətlə sürür.

Verilmiş cümlədə “a lot of , many” sözlərinin hər ikisi dilimizə “çox” sözü kimi tərcümə edilir.

Yadda saxlamaq lazımdır ki, nəqli cümlələrdə, həmçinin “too much” , “so much”- həddindən çox ifadələri işlədilir.

▪ Məsələn : We spent too much money. Biz həddindən çox pul xərclədik.

Little and few – az (without a – qeyri müəyyən artiklsız) inkar ideyalardır , yəni qeyd etdiyimiz sözlər not much , not many – çox deyil mənalərini ifadə edir.

▪ Məsələn : We must be quick. There is a little time (not much, not enough time).

Cəld olmalıyıq. Az vaxtımız var.

A little sözünü “ not much, not enough time ”söz birləşmələri ilə də ifadə etmək olar.

➤ He is not popular. He has few friends (not many, not enough friends)

O məşhur deyil. Onun az dostu var. Bu cümlələrdə not popular, not many – çox deyil mənasını verir, few friends- az dost, not enough- kifayət qədər deyil mənasındadır.

▪ Lap az – very few- sayılan isimlərlə , very little- lap az sayılmayan isimlərlə işlədilir.

▪ Məsələn : There is very little time- Lap az vaxt var.

He has very few books- Onun lap az kitabları var.

▪ A little and a few – are more positive. A little (sayılmayan isimlərlə), a few (sayılan isimlərlə) işlədilir, lakin little, few- az mənasında işləndiyi halda a little , a few müsbət mənada , yəni bir qədər, bir neçə mənalərini verir.

➤ Məsələn : Let's go and have a walk. Gəl gedək, biraz gəzək.

We have got a little time before the train leaves.

Qatar yola düşməzdən əvvək bir qədər vaxtımız var.

Bu cümlədə a little time, some time, enough time ifadələri az mənasında deyil bir qədər, kifayət qədər mənalarda işlədilir.

Do you speak English? Sən ingiliscə danışırsan ?

A little – bir qədər (so we can talk a bit. Deməli, bir balaca, bir qədər danışa bilərik.)

▪ A few=some, a small number – bir qədər ,az miqdarda

▪ Məsələn : I enjoy my life here. Mən burada həyatımdan həzz alıram.

I have a few friends and we meet quite often.

Mənim bir neçə / bir qədər dostum var və biz tez-tez görüşürük. (a few friends = not many, but enough to have a good time)

A few friends- bir neçə= not many- çox yox, but enough to have a good time – yaxşı vaxt keçirmək üçün bir qədər, kifayət qədər vaxt

-When did you last see Farid ?

- A few days ago = Some days ago

- Fəridi axırncı dəfə nə vaxt görmüsən ?

- Bir neçə gün əvvəl.

Burada a few days ago- bir neçə gün əvvəl mənasında işlədilir.

✓ Müqayisə:

He spoke little English , so it was difficult to communicate with him.

O, ingiliscə az danışdı . Beləliklə onunla danışmaq çətin oldu.

He spoke a little English, so we were able to communicate with him.

O bir qədər ingiliscə danışdı, beləliklə, biz onunla danışa bildik.

Yuxarıda qeyd etdiyimiz cümlələrdə little, a little sözləri eyni olsa da , qeyri-müəyyən artikl onların dilimizə müxtəlif cür tərcümə edilməsində müəyyən rol oynayır.

▪ Little- ilk öncə yadda saxlamaq lazımdır ki, sayılmayan isimlərlə işlədilir. Amma Azərbaycan dilində həm sayılan həm də sayılmayan isimlərlə işlədilir.

▪ Məsələn :

Anam bu gün az süd aldı.

Atam qardaşıma az kitab aldı.

She is lucky. She has few problems.(=çox yox),(not many problems)

O bəxtəvərdir.Onun az problemi var.

Things are not going so well for her. She has a few problems.(=some problems)

İşlər onun üçün o qədər də yaxşı getmir. Onun bir neçə, bir qədər problemi var.

Cümlələrdən də məlum olur ki, few, a few sözləri eyni olsa da , Azərbaycan dilində few-az , a few – bir az, bir neçə mənasında tərcümə edilir və sayılan isimlərlə işlədilir.

▪ Yadda saxlamaq lazımdır ki, only a little , only a few ifadələri inkarlıq mənalarda işlədilir.

➤ Məsələn :

We must be quick . We have only got a little time.

Tələsməliyik, çox az vaxtımız var.

The village was very small. There were only a few houses.

Kənd çox balaca idi. Çox az ev var idi.

• İngilis dilini mükəmməl öyrənmək istəyənlər dilin bu incəliklərinə diqqət yetirməlidirlər.

**MUCH,MANY, LITTLE, FEW, A LOT OF, PLENTY-THE INTERPRETATION
THESE WORDS IN AZERBAIJAN LANGUAGE***Hamidov Allahverdi**Summary*

The article is dealt with the features of the words “little” and “ few”, “many”and “much” in English and as well as in Azerbaijan language. Here the author shows the distinctive aspects of these words in English and Azerbaijan language. In English “little” and “much” are used with uncountable nouns and “ few” and “many” are used with countable nouns. But being distinct in Azerbaijan language is noticed that with countable and uncountable words are used the same words “az” and “çox”.

**МНОГО, ОЧЕНЬ МНОГО, МАЛО, НЕМНОГО, БОЛЬШЕНСТВО-ПЕРЕВОД
ЭТИХ СЛОВ НА АЗЕРБАЙДЖАНСКИЙ ЯЗЫК***Гамидов Аллахверди**Резюме*

Статья посвящена описанию свойств и отличительных особенностей слов “мало и много”, употребляемых в английском и азербайджанском языка. В статье обращается внимание на тот фактор, что в английском языке слова “мало и много” в исчисляемых существительных используются как “fewmany”, а в неисчисляемых существительных они выражаются словами “little” и “much”. В азербайджанском языке данные слова в исчисляемых и неисчисляемых существительных употребляются в своем прямом значении.

*Rəyçi: dosent Zahirə Əliyeva**Daxil olma tarixi 18 oktyabr 2025-ci il*